

Інститут гуманітарних та соціальних наук

Спеціалізація:

Міжнародні відносини

(код 291/0906)

Спеціальність:

Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(код 291)

Галузь знань:

Міжнародні відносини

(код 29)

Перелік дисциплін

для вступу на навчання за освітньою програмою підготовки магістр

- **Дипломатична та консульська служба**

- **Зовнішня політика України**

- **Історія ідей, концепцій і теорій міжнародних відносин**

- **Історія міжнародних відносин**

- **Країнознавство**

Дисципліна: Дипломатична та консульська служба

Розділ 1. Поняття дипломатії та дипломатичної служби

- § 1. Дипломатія як засіб зовнішньої політики держави
- § 2. Основні етапи розвитку дипломатії зарубіжних країн
- § 3. Історія української дипломатичної служби

Розділ 2. Державні органи зовнішніх зносин.

- § 1. Поняття і види органів зовнішніх зносин держави
- § 2. Внутрішньодержавна організація дипломатичної діяльності

Розділ 3. Встановлення дипломатичних відносин

- § 1. Відкриття дипломатичного представництва
- § 2. Персонал дипломатичного представництва та порядок його призначення
- § 3. Припинення дипломатичної місії

Розділ 4. Дипломатичні привілеї та імунітети

- § 1. Поняття дипломатичних привілеїв та імунітетів
- § 2. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва

Розділ 5. Консульські установи

- § 1. Історія становлення інституту консульства
- § 2. Встановлення і припинення консульських зносин
- § 3. Персонал консульських установ і порядок його призначення
- § 4. Функції консульських установ

Розділ 6. Консульські привілеї та імунітети

- § 1. Імунітети та привілеї консульських установ
- § 2. Імунітети та привілеї співробітників консульських установ

Розділ 7. Міжнародні організації як форма і вияв багатосторонньої дипломатії

- § 1. Багатостороння дипломатія та основні форми її здійснення
- § 2. Міжнародна організація як форма багатосторонньої дипломатії
- § 3. Представництво, делегація та спостерігачі держав в органах міжнародних організацій і на міжнародних конференціях
- § 4. Привілеї та імунітети міжнародних організацій

Розділ 8. Діяльність спеціальних місій

- § 1. Поняття спеціальних дипломатичних місій та їх класифікація
- § 2. Основні етапи розвитку інститут спеціальних місій
- § 3. Міжнародно-правові основи організації та діяльності спеціальних місій
- § 4. Привілеї та імунітети спеціальних місій

Розділ 9. Основні документи дипломатичного представництва

- § 1. Документи внутрішньовідомчого листування
- § 2. Документи зовнішньо -дипломатичного листування
- § 3. Міжнародні договори та особливості їх укладання

Розділ 10. Методи та засоби дипломатичної комунікації

- § 1. Основні форми дипломатичних контактів
- § 2. Дипломатичні переговори та основні етапи їх ведення
- § 3. Міжнародні конференції як сучасна форма багатосторонньої дипломатії

Розділ 11. Протокольна робота дипломатичного представництва

- § 1. Сутність, принципи та міжнародно-правова основа дипломатичного протоколу
- § 2. Особливості організації та функціонування протокольної служби

Література

1. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної і консульської служби / Б.І. Гуменюк. – К. : Либідь, 2004. – 248 с.
2. Дипломатична та консульська служба : навч. посіб. / Я.Б. Турчин, О.Н. Горбач, Л.О. Дорош та ін. – Львів: вид-во Львівської політехніки, 2014. – 260 с.
3. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право / В.М. Репецький. – К., 2006. – 372 с.

Дисципліна: Зовнішня політика України

Розділ 1. Зовнішня політика України як об'єкт дослідження

§ 1. Міжнародні відносини та зовнішня політика: сутність, принципи реалізації та основні актори

§ 2. Національні інтереси та зовнішня політика держави. Типи зовнішньої політики держави

§ 3. Теоретико-методологічні основи дослідження зовнішньої політики України. Основні історичні періоди її становлення та розвитку

Розділ 2. Концептуальні принципи зовнішньої політики України

§ 1. Міжнародне визнання незалежності України та її становлення як актора міжнародних відносин

§ 2. Концептуальні засади зовнішньої політики України та її нормативно-правове наповнення

Розділ 3. Участь України у діяльності ООН

§ 1. Вихід УРСР на міжнародну арену. Україна – член-засновник ООН

§ 2. Взаємодія України з основними (ГА та РБ ООН, Генеральний секретар) та спеціалізованими організаціями (ЮНЕСКО, МАГАТЕ, ПР ООН, ЮНІСЕФ) ООН

§ 3. Миротворча діяльність ООН та участь в ній України

Розділ 4. Основні напрями стратегічного партнерства України

§ 1. Витоки, сучасний стан та перспективи українсько-російських відносин

§ 2. Україна та провідні країни Західної Європи: становлення та ключові проблеми взаємодії

§ 3. Спільне та відмінне в інтересах України та країн Центрально-Східної Європи

§ 4. Стратегічні відносини України зі США та Канадою

Розділ 5. Безпековий вимір зовнішньої політики України

§ 1. Забезпечення національної безпеки та зовнішня політика України

§ 2. Відносини Україна-НАТО в контексті української та європейської безпеки

§ 3. Пріоритетні напрями участі України в європейських безпекових організаціях (ОБСЄ, Рада Європи)

§ 4. Безпекова діяльність України на пострадянському просторі.

Розділ 6. Економічний вимір зовнішньополітичної діяльності України

§ 1. Україна – ЄС: правові підстави та механізми інтеграції

§ 2. Реалізація зовнішньополітичних цілей України через участь у СОТ

§ 3. Особливості взаємодії України з МВФ, СБ, ЄБРР

§ 4. Економічні пріоритети України на пострадянському просторі

Розділ 7. Національні інтереси України на пострадянському просторі

§ 1. Відносини України з Білоруссю та Молдовою

§ 2. Україна та пострадянські держави Південного Кавказу й Середньої Азії

§ 3. Україна в діяльності СНД: пріоритетні напрями співпраці та проблеми взаємодії

§ 4. Проблеми функціонування та перспективи розвитку ГУАМ

Розділ 8. Відносини України з країнами Азії, Африки та Латинської Америки

§ 1. Становлення та розвиток зовнішньополітичних та економічних відносин з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону (Китай, Японія, Індія)

§ 2. Основні вектори відносин з країнами Близького, Середнього Сходу та Африки (Іран, Ізраїль, Єгипет, Лівія, Туреччина)

§ 3. Україна та Латинська Америка (Аргентина, Бразилія, Мексика, Куба, Чилі): становлення відносин співробітництва

Література

1. Віднянський С.В. Зовнішня політика України: Виклад за програмою підготовки магістрів зовнішньої політики / С.В. Віднянський. – К. : ДЕМІД, 2006. – 76 с.

2. Галик В.М. Україна в Європі та світі : навч. посіб. / Володимир Галик. – К. : Знання, 2013. – 364 с.

3. Овсій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року) : (Електронний ресурс) навч. посіб. / І.О. Овсій. – К. : Либідь, 1999. – 240 с. – Режим доступу до

Дисципліна: Історія ідей, концепцій і теорій міжнародних відносин

Розділ 1. Теорія міжнародних відносин як наукова дисципліна

- § 1. Об'єкт теорії міжнародних відносин
- § 2. Теорія міжнародних відносин у системі наук, її предмет
- § 3. Роль теорії у дослідженні міжнародних відносин

Розділ 2. Методи і методологія досліджень міжнародних відносин

- § 1. Метод, методологія, методика та техніка дослідження: зміст та співвідношення понять
- § 2. Концептуальний контекст методології досліджень міжнародних відносин
- § 3. Класифікація методів науки про міжнародні відносини
- § 4. Парадигми й теоретико-методологічні підходи в теорії міжнародних відносин

Розділ 3. Філософія війни та миру у суспільно-політичній думці Давнього світу

- § 1. Сакралізація війни та миру у духовній традиції Стародавнього Сходу
- § 2. Філософія війни та миру у Стародавній Греції

Розділ 4. Ідея космополісу та світового закону в античній традиції

- § 1. Ідея світової держави, світового громадянства та світового закону у давньогрецькій політичній думці
- § 2. Космополітичні уявлення у Стародавньому Римі

Розділ 5. Витоки парадигми політичного реалізму у політичній думці доби Відродження і Нового часу

- § 1. Політичний реалізм Нікколо Макіавеллі
- § 2. Концепція «природного» стану міжнародних відносин Томаса Гоббса
- § 3. Теорія війни Карла фон Клаузевіца

Розділ 6. Витоки ліберально-ідеалістичної парадигми міжнародних відносин у політичній думці доби Відродження і Нового часу

- § 1. Моральні та правові регулятори міжнародних відносин у поглядах Еразма Роттердамського та Гуго Гроція
- § 2. Європейська миротворча традиція Нового часу: ідеї «вічного миру» та проекти універсальних організацій

Розділ 7. Формування марксистської парадигми міжнародних відносин у другій половині XIX – першій половині XX ст.

- § 1. Соціально-економічні детермінанти світової політики у вченні Карла Маркса та Фрідріха Енгельса
- § 2. Марксистська теорія імперіалізму
- § 3. Марксистська теорія світової революції

Розділ 8. Расово-антропологічні та геополітичні концепції міжнародних відносин у другій половині XIX – першій половині XX ст.

- § 1. Географічний детермінізм і генеза геополітики
- § 2. Концепції расового детермінізму у вивченні міжнародних відносин

Розділ 9. Становлення науки міжнародних відносин у першій половині XX ст.: ліберально-ідеалістична та реалістська парадигми

- § 1. Ліберально-ідеалістична парадигма на рубежі XIX – XX ст.
- § 2. Парадигма політичного реалізму у 1930-1960-х рр.

Розділ 10. Модерністський напрям в теорії міжнародних відносин і другі «великі дебати»

- § 1. Становлення і розвиток наукового підходу (модернізму) у середині XX ст.
- § 2. Теорія прийняття зовнішньополітичних рішень і теорія ігор
- § 3. Теорія міжнародних конфліктів
- § 4. Системний підхід в теорії міжнародних відносин

Розділ 11. Неореалізм в теорії міжнародних відносин

§ 1. Основні загальні напрями неореалізму

§ 2. Спеціальні теорії неореалізму

Розділ 12. Неоліберальний підхід в теорії міжнародних відносин

§ 1. Дж.Най та Р.Кокейн про транснаціональні відносини і комплексну взаємозалежність у світовій політиці

§ 2. Теорія міжнародних режимів і неоліберальний інституціоналізм

§ 3. Ідеї колективної безпеки та демократичного миру в сучасних ліберальних теоріях

Розділ 13. Неомарксизм: теорії залежності і світ-системний підхід

§ 1. Латиноамериканські концепції залежного розвитку та периферійного капіталізму

§ 2. Розроблення теорії залежності західними неомарксистами

§ 3. Світ-системний аналіз Іммануїла Валлерстайна

Розділ 14. Критична теорія міжнародних відносин

§ 1. Грамшівський підхід в теорії міжнародних відносин

§ 2. Постмодернізм у дослідженні міжнародних відносин

§ 3. Фемінізм в теорії міжнародних відносин

Розділ 15. Соціологія міжнародних відносин

§ 1. Англійська школа дослідження міжнародних відносин

§ 2. Французька соціологічна школа міжнародних відносин

§ 3. Конструктивістський підхід у дослідженні міжнародних відносин

Розділ 16. Історична соціологія міжнародних відносин

§ 1. «Історичний поворот» в сучасній соціології і теорія міжнародних відносин

§ 2. Неомарксистська історична соціологія

§ 3. Неовеберіанська історична соціологія

Література

1. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организаци : учеб. пособ. / П.А. Цыганков, Г.А. Дробот, М.М. Лебедева и др.; под ред. проф. П.А. Цыганкова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Альфа-М: ИНФРА-М, 2007. – 320 с.

2. Теория международных отношений : Хрестоматия (Електронний ресурс) / сост., науч. ред. и коммент. П.А. Цыганкова ; предисл. М.М. Лебедева. – М. : Гардарики, 2002. – 400 с. – Режим доступу : <http://grachev62.narod.ru/tmo/content.html>

3. Теорія міжнародних відносин : Термінологічний словник / М.П. Гетьманчук, О.С. Івахів, О.В. Кукарцев та ін. ; за заг. ред. М.П. Гетьманчука. – Львів : вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2011. – 368 с.

Дисципліна: Історія міжнародних відносин

Розділ 1. Загальнотеоретична характеристика міжнародних відносин та світової політики

§ 1. Міжнародні відносини: поняття, об'єкт, суб'єкти, види та рівні

§ 2. Світова політика: поняття та ознаки

§ 3. Середовище сучасних міжнародних взаємодій

§ 4. Принципи сучасних міжнародних відносин

§ 5. Предмет вивчення дисципліни «Історія міжнародних відносин», її актуальність та завдання

Розділ 2. Міжнародні відносини в епоху античності

§ 1. Форми міжнародних зв'язків у Давній Греції

§ 2. Греко-перські війни

§ 3. Завоювання Олександра Македонського

§ 4. Характер міжнародних відносин в епоху Давнього Риму

§ 5. Міжнародна політика Юлія Цезаря

Розділ 3. Міжнародні відносини в епоху Середньовіччя

§ 1. Розвиток посольської справи у Візантії. Доктрина зовнішньої політики Візантійської імперії

§ 2. Візантійська дипломатія й слов'яни. Візантійсько-руські відносини

§ 3. Міжнародні відносини у Західній Європі. Столітня війна 1337-1453 рр.

Розділ 4. Роль церкви у міжнародних відносинах Середньовіччя. Хрестові походи

- § 1. Розрив між Східною і Західною церквами
- § 2. Боротьба між церковною та світською владою у Західній Європі за домінування
- § 3. Хрестові походи як одна із стадій боротьби між Заходом і Сходом
- § 4. Причини походів. Заклики папи Урбана II та перший хрестовий похід (1096-1099)
- § 5. Держави хрестоносців та їх доля. Духовно-лицарські ордени
- § 6. Цивілізаційні наслідки хрестових походів

Розділ 5. Розвиток міжнародних відносин у XVI ст.

- § 1. Міжнародні відносини у Західній Європі. Дипломатія Іспанії, Англії та Франції
- § 2. Міжнародні відносини у Східній Європі. Польсько-литовські та московсько-польські відносини
- § 3. Українські землі як об'єкт змагань держав Центрально-Східної Європи

Розділ 6. Передумови та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин

- § 1. Основні тенденції зовнішньої політики провідних європейських держав в добу пізнього Середньовіччя та раннього Нового часу
- § 2. Періодизація та особливості зовнішньої політики держав в роки Тридцятилітньої війни
- § 3. Зовнішньополітичні наслідки Тридцятилітньої війни для європейських держав та становлення Вестфальської системи міжнародних відносин

Розділ 7. Боротьба за утвердження принципів рівноваги сил та національного суверенітету в міжнародних відносинах др. пол. XVIII ст.

- § 1. Дипломатичні змагання в роки Семилітньої війни 1756-1763 рр.
- § 2. Війна за незалежність північноамериканських колоній Англії 1775-1783 рр. Версальський мир 1783 р.
- § 3. Велика французька революція та її зовнішньополітичні наслідки

Розділ 8. Наполеонівські війни та крах імперії Наполеона I Бонапарта

- § 1. Встановлення консульства та імперії у Франції
- § 2. Закінчення воєн 2-ї коаліції. Ам'єнський мир
- § 3. Поразка армій коаліції під Аустерліцом 14 (15) грудня 1805 р.
- § 4. Війна 1812 р. з Російською імперією
- § 5. Крах наполеонівської імперії. Паризький мир та реставрація Бурбонів

Розділ 9. Віденський конгрес 1815 р. та становлення Віденської системи міжнародних відносин

- § 1. Особливості Віденської системи міжнародних відносин
- § 2. Віденський конгрес: основні цілі та завдання
- § 3. Переділ Європи згідно умов Віденського конгресу

Розділ 10. «Священний союз» та боротьба націй за самовизначення

- § 1. Утворення «Священного союзу». Другий Паризький мир 1815 р.
- § 2. Феодально-монархічна реакція в Європі в 1815-1819 рр.
- § 3. Буржуазні революції 1820 р. в Іспанії, Португалії та в Італії
- § 4. Конгреси «Священного союзу» та контрреволюційна інтервенція 1823 р. в Іспанії

Розділ 11. «Східне питання» в європейській політиці 1820-1840-х рр.

- § 1. Політика царського уряду у «східному питанні» в 20-х рр. XIX ст.
- § 2. Російсько-турецька війна 1828-1829 рр. та ослаблення «Священного союзу»
- § 3. Турецько-єгипетський конфлікт та позиції великих держав в 30-х рр. XIX ст.
- § 4. «Східне питання» в політиці європейських держав в 40-х рр. XIX ст.

Розділ 12. Зовнішня політика провідних європейських держав у 50-ті – на поч. 70-х рр. XIX ст.

- § 1. Дипломатична боротьба під час Кримської війни 1853-1856 рр.
- § 2. Паризький мирний конгрес 1856 р.
- § 3. Війни за об'єднання Італії
- § 4. Боротьба Австрії та Пруссії за домінування на німецьких землях
- § 5. Франко-пруська війна 1870-1871 рр. Утворення Німецької імперії

Розділ 13. Розвиток політичної ситуації в Європі після Франкфуртського миру. Криза на Балканах та Російсько-турецька війна

- § 1. Загострення франко-німецьких відносин після франко-пруської війни
- § 2. «Союз трьох імператорів» та воєнна тривога 1875 р.
- § 3. Балканська криза 1875-1878 рр.
- § 4. Російсько-турецька війна 1877-1878 рр.
- § 5. Берлінський конгрес 1878 р.

Розділ 14. Формування військово-політичних блоків у Європі наприкінці XIX – початку XX ст.

- § 1. Причини та передумови утворення Троїстого союзу
- § 2. Боротьба за колоніальний перерозподіл світу
- § 3. Утворення Антанти

Розділ 15. Загострення міжнародних відносин напередодні Першої світової війни

- § 1. Російсько-японська війна 1904-1905 рр.
- § 2. Марокканські кризи 1905 р. та 1911 р.
- § 3. Боснійська криза 1908-1909 рр.
- § 4. Італо-турецька війна 1911-1912 рр.
- § 5. Балканська криза 1912-1913 рр. та її наслідки

Розділ 16. Міжнародні відносини в роки Першої світової війни (1914-1918 рр.)

- § 1. Основні причини Першої світової війни та стратегічні плани її учасників
- § 2. Початок Першої світової війни
- § 3. Боротьба за союзників як провідна зовнішньополітична тенденція у період війни
- § 4. Дипломатична боротьба на завершальному етапі Першої світової війни. Поразка Німеччини та її союзників у війні

Розділ 17. Формування та основні засади Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин

- § 1. Дипломатична боротьба під час Паризької мирної конференції 1919-1920 рр. та формування нової геополітичної карти світу
- § 2. Конференція у Сан-Ремо 1920 р.
- § 3. Підготовка та укладення американо-німецького договору 1921 р.
- § 4. Міжнародна конференція у Вашингтоні 1921-1922 р. та завершення формування Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин

Розділ 18. Активація національно-визвольного руху народів Азії та Африки як нова тенденція розвитку міжнародних відносин після завершення Першої світової війни

- § 1. Китай та Монголія
- § 2. Індія та Афганістан
- § 3. Іран та Туреччина
- § 4. Арабські країни
- § 5. Країни Тропічної і Південної Африки

Розділ 19. Зовнішня політика європейських держав в 1920-х рр.

- § 1. Генуезька конференція 1922 р. Рапальський договір 1922 р. та його наслідки
- § 2. Лозанський мирний договір 1923 р.
- § 3. Репараційний спір 1923 р. та прийняття «плану Дауеса»
- § 4. Локарнська конференція 1925 р. Нове співвідношення сил в Європі

Розділ 20. Ліквідація Версальської системи і встановлення німецької гегемонії в Європі (1933-1939 рр.)

- § 1. Встановлення фашистського режиму в Німеччині
- § 2. Аншлюс Австрії та загарбання Чехословаччини
- § 3. Переговори Західних держав з СРСР. Радянсько-німецьке зближення

Розділ 21. Початок Другої світової війни. Міжнародні відносини в 1939-1942 рр.

- § 1. Криза у міжнародних відносинах. Початок 2-ї світової війни

- § 2. Зовнішня політика СРСР у початковій фазі війни
- § 3. Вступ СРСР і США у війну. Відкриття другого фронту

Розділ 22. Міжнародні відносини у 1943-1945 рр.

- § 1. Проблема другого фронту у міжнародних відносинах СРСР, США, Великобританії
- § 2. Питання майбутнього устрою повоєнного світу. Тегеранська конференція
- § 3. Завершення війни в Європі. Ялтинська конференція

Розділ 23. Міжнародні відносини в Тихоокеанському регіоні (1939-1945 рр.)

- § 1. Підготовка Японією широкомасштабної війни на Тихому океані в 1939-1941 рр.
- § 2. Військові дії та дипломатична боротьба в 1941-1942 рр.
- § 3. Зміна військово-політичної ситуації на тихоокеанському театрі бойових дій в 1943 р.

Розділ 24. Формування та основні засади Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин

- § 1. Геополітичні зміни в світі після Другої світової війни
- § 2. Утворення ООН
- § 3. Основні характеристики Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин

Розділ 25. Становлення біполярної структури міжнародних відносин. Загострення міжнародних відносин в умовах розгортання «холодної війни»

- § 1. Причини і початок «холодної війни»
- § 2. Утворення військово-політичних блоків
- § 3. Німецька проблема в міжнародних відносинах
- § 4. Регіональні конфлікти та розпад колоніальної системи
- § 5. Дипломатична боротьба за обмеження ядерних озброєнь

Розділ 26. Країни Східної Європи в «системі міжнародних відносин нового типу»

- § 1. Система міжнародних відносин нового типу»
- § 2. Сателітизація країн Східної Європи. Становлення режимів «народної демократії»
- § 3. «План Маршалла» та східноєвропейські країни. Створення Комінформу та РЕВ
- § 4. Радянсько-югославський конфлікт. Подальша сталінізація країн Східної Європи
- § 5. Польські та угорські події 1956 р. Реакція СРСР
- § 6. РЕВ і ОВД наприкінці 50-х – в 60-ті роки ХХ ст.
- § 7. «Празька весна» 1968 р. «Доктрина Брежнєва»

Розділ 27. Радянсько-американські відносини у 50-60-х рр. ХХ ст.

- § 1. Корейська війна 1950-1953 рр. та її міжнародні наслідки
- § 2. Загальний стан радянсько-американських відносин у другій половині 50-х – на початку 60-х років
- § 3. «Берлінська криза» 1958-1961 рр.
- § 4. «Карибська криза» та її наслідки
- § 5. Американське втручання в Індокитайський конфлікт та реакція СРСР

Розділ 28. Міжнародні відносини 70-х – п. п. 80-х рр. ХХ ст.: від політики розрядки до посилення конфронтації між протилежними системами

- § 1. Четверта арабо-ізраїльська війна 1973 р. та Кемп-Девідська єгипетсько-ізраїльська мирна угода
- § 2. Громадянська війна та ізраїльська агресія 1982 р. у Лівані
- § 3. Ісламська революція 1979 р. в Ірані та ірано-іракська війна 1980-1988 рр.
- § 4. Загострення ситуації у Камбоджі
- § 5. Війна за Мальвінські (Фолклендські) острови 1982 р.

Розділ 29. Міжнародне значення розпаду СРСР та утворення нових незалежних держав. Крах біполярної системи

- § 1. Поглиблення кризи старої зовнішньої політики СРСР та відмова від «доктрини Брежнєва»
- § 2. Нормалізація радянсько-американських відносин
- § 3. Поразка радянської політики в Афганістані
- § 4. Дезінтеграція «соціалістичного табору». Розпуск ОВД та РЕВ

§ 5. Відновлення радянсько-китайських відносин

§ 6. Налагодження радянсько-японського діалогу

§ 7. Значення розпаду Радянського Союзу та проголошення нових незалежних держав

Розділ 30. Поглиблення та розширення європейської інтеграції. Країни Європейського Союзу у міжнародних відносинах

§ 1. Європейська ідея: виникнення та еволюція концептуальних засад

§ 2. Основні принципи та динаміка європейських інтеграційних процесів (50-80-ті роки ХХ ст.)

§ 3. Поглиблення інтеграційних процесів на Європейському континенті в 90-ті роки ХХ ст.

Утворення Європейського Союзу та утвердження його ролі в світовій політиці

§ 4. Зміни в системі міжнародних відносин наприкінці 80-х – початку 90-х років ХХ ст.

§ 5. Глобалізація як історичне явище і феномен сучасності

Література

1. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики: ХХ – початок ХХІ ст. : навч. посіб. / В.Ф. Салабай, І.Д. Дудко, В. Борисенко та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 368 с.

2. Турчин Я.Б. Історія міжнародних відносин : навч. посіб. / Я.Б. Турчин, Р.Б. Демчишак, Т.І. Плазова. – Львів : вид-во Львівської політехніки, 2013. – 140 с.

3. Марущак М.Й. Історія дипломатичних відносин у ХХ сторіччі / М.Й. Марущак. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 365 с.

Дисципліна: Країнознавство

Розділ 1. Країнознавство як наукова дисципліна

§ 1. Країнознавство як наука

§ 2. Історичні етапи розвитку країнознавства

§ 3. Сучасні країнознавчі концепції

§ 4. Методологічна база країнознавчих досліджень

§ 5. Закономірності й принципи країнознавства

Розділ 2. Політична карта світу та її історичні зміни

§ 1. Політична карта світу. Країни і держави як базові об'єкти політичної карти світу

§ 2. Основні періодизації розвитку людства

§ 3. Етапи формування політичної карти світу

Розділ 3. Держава як об'єкт країнознавчих досліджень

§ 1. Держава – основний інститут політичної системи: сутність, ознаки, функції

§ 2. Форма держави та її складові

§ 3. Держава як основний актор міжнародних відносин

Розділ 4. Географічне положення та територія країни

§ 1. Географічне положення держави

§ 2. Територія держави

§ 3. Політичні кордони держави: класифікація, функції та динаміка розвитку

§ 4. Принцип територіального верховенства та недоторканності державних кордонів як основи сучасного світоустрою

§ 5. Внутрішній поділ території країни

Розділ 5. Природоресурсний потенціал країни

§ 1. Природні умови та їх складові

§ 2. Оцінка природних умов життя населення

§ 3. Природні ресурси країни: класифікація та економічна оцінка

§ 4. Природоресурсний потенціал країни

Розділ 6. Соціально-економічні основи країнознавчих досліджень

§ 1. Світова економіка, національне господарство та їх галузева структура

§ 2. Основні показники економічного розвитку країни

§ 3. Економічна політика держави. Принципи і джерела формування державного бюджету

§ 4. Економічні зв'язки в міжнародному вимірі

Розділ 7. Країнознавчі аспекти народонаселення та демографії

§ 1. Населення як об'єкт дослідження країнознавства. Історичні аспекти розвитку населення

§ 2. Міграція як соціально-економічне (світове) явище

§ 3. Трудоресурсний потенціал країн світу

§ 4. Територіальна організація і розселення населення

§ 5. Процес урбанізації: зміст, особливості, етапи

Розділ 8. Культуросфера у країнознавчих дослідженнях

§ 1. Культура та мистецтво як характеристики країни. Співвідношення національної та масової культури

§ 2. Наука як показник рівня розвитку країни

§ 3. Роль ЗМІ у житті держави

§ 4. Релігія і церква у житті країни. Класифікація релігій світу. Релігійно-конфесійний склад населення країни

§ 5. Мовна структура населення і мовні проблеми

Розділ 9. Класифікація та районування країн світу

§ 1. Порівняння та класифікація у країнознавстві

§ 2. Районування країн світу

§ 3. Типи країн

§ 4. Рейтинги та індекси країн світу

Розділ 10. Країни Європи, ч. 1

§ 1. Зовнішня політика Федеративної Республіки Німеччини

§ 2. Франція у міжнародних відносинах

§ 3. Зовнішньополітична діяльність Великобританії

§ 4. Країни пострадянського простору

§ 5. Португалія, Іспанія та Італія як провідні країни Південної Європи

§ 6. Зовнішня політика Балканських країн

Розділ 11. Країни Європи, ч. 2

§ 1. Країни Феноскандії у політиці Європи (Фінляндія, Норвегія, Швеція)

§ 2. Міжнародне становище країн Прибалтики (Литва, Латвія, Естонія)

§ 3. Країни Бенілюксу у європейській політиці

§ 4. Релігійна карта Європи

§ 5. Європейські мікродержави у міжнародному політичному просторі

§ 6. Острівні країни Європи та їх політика у системі міжнародних відносин

Розділ 12. Країни Північної Америки

§ 1. Канада у міжнародних відносинах

§ 2. Аналіз міжнародного становища США

§ 3. Геополітична оцінка макрорегіону Північної Америки

§ 4. Острівні країни Північної та Центральної Америки у системі міжнародних відносин

§ 5. Зовнішньополітичні проблеми країн Центральної Америки

Розділ 13. Країни Південної Америки

§ 1. Зовнішня політика Бразилії у системі південноамериканських міжнародних відносин

§ 2. Аргентина у міжнародних відносинах

§ 3. Аналіз та оцінка міжнародного становища країн Південної Америки

§ 4. Зовнішньополітичні проблеми південноамериканських країн

§ 5. Релігійна карта Північної, Центральної та Південної Америки

Розділ 14. Країни Азії, ч. 1

§ 1. Росія у міжнародній політиці світу

§ 2. Зовнішня політика КНР у світовому просторі

§ 3. Аналіз зовнішньополітичної діяльності Казахстану

§ 4. Політика Індії на євразійському просторі

§ 5. Країни Близького Сходу на політичній карті світу

Розділ 15. Країни Азії, ч. 2

§ 1. Зовнішня політика Туреччини у системі міжнародних відносин

§ 2. Зовнішньополітичні проблеми Середньоазійських країн: Іран, Афганістан

§ 3. Оцінка геополітичного становища країн Азії

§ 4. Острівні країни Азії та їх політика у системі міжнародних відносин: Японія, Філіппіни

Розділ 16. Країни Африки. Австралія та Океанія

§ 1. Провідні країни північно-африканського континенту, їхнє значення у світовій політиці

§ 2. Геополітичне значення країн Центральної Африки

§ 3. Система міжнародних відносин південноафриканського регіону

§ 4. Релігійні особливості країн Африки

§ 5. Австралія та Океанія у системі міжнародної політики

Література

1. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации : учеб. пособ. / П.А. Цыганков, Г.А. Дробот, М.М. Лебедева и др.; под ред. проф. П.А. Цыганкова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Альфа-М: ИНФРА-М, 2007. – 320 с.

2. Теория международных отношений : Хрестоматия (Электронный ресурс) / сост., науч. ред. и коммент. П.А. Цыганкова ; предисл. М.М. Лебедева. – М. : Гардарики, 2002. – 400 с. – Режим доступа: <http://grachev62.narod.ru/tmo/content.html>

3. Теорія міжнародних відносин : Термінологічний словник / М.П. Гетьманчук, О.С. Івахів, О.В. Кукарцев та ін. ; за заг. ред. М.П. Гетьманчука. – Львів : вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2011. – 368 с.